

Se študentska izmenjava spleča?

Na kaj vse naletijo študenti, ki se odločijo za pot v tujino po programu Erasmus+ mobilnost

Piše: Zala Kramperšek

Erasmus+ je program Evropske unije (EU), namenjen mednarodnemu sodelovanju študentov v izobraževanju, usposabljanju, dejavnostih mladih in športu. V zadnjih osmih letih je kar 14.988 slovenskih študentov odšlo v kako tujo državo. V tem obdobju so odšli v 50 različnih držav, med njimi tudi v Korejo, na Tajsko, v Maroko, Brazilijo, Argentino, Avstralijo in na Kitajsko. Med najbolj priljubljene države za izmenjavo sodijo Nemčija, Španija, Avstrija, Portugalska in Češka. Tudi za Slovenijo se odloča veliko tujih študentov, v osmih letih jih je ta program pri nas končalo 18.242. Največ jih je prišlo iz Španije, Nemčije, Francije in Češke.

Program za številne študente pomeni prvi pravi stik s tujino, saj jih je večina tuje države prej spoznavala le med počitnicami. Tako je lahko čas izmenjave zanje tudi prvo obdobje samostojnosti in neodvisnosti. Še vedno pa želje po izmenjavi večina slovenskih študentov ne uresniči, saj je pred začetkom semestra ali dveh v tujini treba poskrbeti za veliko zadev, pri katerih lahko naletijo na težave. Tako je že prijava v program mobilnosti za marsikoga zapleten proces, ki lahko traja več kot pol leta.

Direktorica Centra za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (Cmepius) Alenka Flander pravi, da se proces začne, ko dobijo programska sredstva in morajo institucije glede na prijave in povpraševanje oceniti študente, ki so pokazali zanimanje za program. »Potem se na Erasmus+ mobilnost prijavijo in dobijo sredstva. Institucija presodi, koliko sredstev mora razdeliti, in na podlagi svojih strategij, ki so v različnih visokošolskih zavodih različne, razpiše prosta mesta.« Pred prijavo se morajo študenti odločiti za državo in institucijo, ki bo prihodnih nekaj mesecev njihov novi dom. Prav izbira

»Lahko ima fakulteta na Portugalskem pouk za erasmovec v portugalsščini, a je čisto drugače, če to študent izve pred mobilnostjo, kot če to ugotovi šele, ko pride tja.«

države in iskanje primerne fakultete sta za marsikoga težavna. To je del procesa, pri katerem je veliko odvisno od domače fakultete in števila bilateralnih pogodb, ki jih ima sklenjene s tujimi ustanovami. »Realnost je odvisna od tega, kako dejavni so mednarodni koordinatori na fakultetah. Nekatere fakultete so zelo dejavne in vidijo v sodelovanju s tujimi nekaj pomembnega. Spet druge široke mreže s tujino ne vzpostavijo, ker presodijo, da to kljub zanimanju študentov ni pomemben del študija,« je razložila direktorica. Fakultete bi torej morale bilateralne pogodbe sklepiti glede na institucije, kjer bi njihovi študenti lahko pridobili kaj, česar jim domače ustanove ne morejo ponuditi. Tako so torej mogoča tudi razočaranja, ko si študent želi izkoristiti priložnost za življenje v tujini, a ima na razpolago le pet držav, druga fakulteta pa ima pogodbe s skoraj vsemi evropskimi državami.

Ker so razlike pri ponudbi fakultet očitne, študenti pogosto negodujejo nad njimi. »Tu smo še precej nezreli, saj je vse prepuščeno temu, ali si študent želi v tujino ali ne. V desetih letih pa je viden ogromen napredek, saj je imela Univerza v Ljubljani prej 900 bilateralnih dogovorov, zdaj je ta obseg zmanjšala in bolj strateško navezala stike z institucijami, ki ponujajo

boljše sodelovanje in večjo kakovost, ki ne obstaja samo na papirju. Trend je pravi, nismo pa še na idealni poti. Želeli bi si, da bi bila mobilnost tudi del študijskega procesa, ne samo ločena želja študenta,« je povedala Alenka Flander.

Pogosto je tako, da imajo z manjšo izbiro institucij z bilateralnimi pogodbami opraviti predvsem študenti na naravoslovno-tehničnih študijskih smereh. Bolj odprti za takšno sodelovanje so družboslovni in humanistični študiji, ki imajo največ mobilnih študentov in največjo izbiro med državami. Število pogodb z drugimi fakultetami je odvisno tudi od programa študija, obvezne prisotnosti na vajah in predavanjih na domači fakulteti ter specifičnosti predmetov, pri katerih mora študent opraviti obveznosti v tujini. Nekateri študiji imajo bolj prilagodljive predmetnike, ki jih je lažje uskladiti s predmeti s tujih fakultet, in študentom omogočajo tudi večjo izbiro fakultet. Vsekakor pa morajo vsi študenti zelo previdno izbirati predmete, da se bodo ujemali z domačim predmetnikom.

»Študenti morajo, ko se prijavljajo na izmenjavo, priložiti študijski sporazum, na katerem so navedeni naši predmeti in predmeti tuje fakultete,« sestavljanje predmetnika razlaga Tjaša Ribizel Popič iz mednarodne pisarne Filozofske fakultete. »Na podlagi tega sporazuma se jim priznajo kreditne točke. S tem imajo študenti več težav, saj se zgodi, da morajo zaradi neustreznega predmetnika menjati univerzo.« Zalomi se lahko tudi, če študent v tujini ne naredi izpita in nima kreditnih točk, ki bi mu jih pri nas lahko priznali.

Liza Kosaber je 22-letna študentka kulturologije, v tretjem letniku je odšla na desetmesečno izmenjavo na Irsko. Pred začetkom prvega semestra je imela nekaj težav s predmetnikom, ker so se predmeti, ki si jih je izbrala, prekrivali. »Te predmete sem morala menjati in poslati nov študijski sporazum, spomnim pa se, da dva tedna nisem vedela, ali bom sploh lahko šla na izmenjavo, vendar si nisem želela imeti takšnega sporazuma, po katerem bi morala po vrnitvi v Slovenijo tu še opravljati izpite.« Na koncu drugega semestra je imela težave s priznavanjem enega predmeta, a nazadnje se je vse uredilo.

Tudi pri jezikovnih zahtevah tujih fakultet se marsikomu zatakne, saj vse ustanove ne ponujajo predavanj v angleščini. Tjaša Ribizel Popič pravi, da študenti v tujino pogosto odhajajo s prepričanjem, da se bodo tujega jezika naučili med študijem. »Jasno jim je, da če bodo študirali v Berlinu, bodo morali znati nemško. Naša fakulteta jim ponuja začetne tečaje teh jezikov, kar jim lahko začetek malce olajša,« je povedala. »V Lizboni študenti kmalu ugotovijo, da se bodo morali naučiti portugalsčine, ker imajo zaradi navezav z Brazilijo tam zelo močen trg portugalsko govorečih študentov. Enako velja za severne države, ki ponujajo predavanja v angleškem jeziku, ampak



Shod udeležencev programa Erasmus v španski Sevilli

podpirajo, da se študenti naučijo tudi njihovega jezika. «Štiriindvajsetletni študent ekonomije Gregor Weixler, ki je v tretjem letniku za deset mesecev odšel na izmenjavo v Porto, je povedal, da je imel sam k sreči predavanja pri vseh predmetih v angleščini.

Direktorica Centra za mobilnost Alenka Flander se strinja, da se zgodi, da so študenti po prihodu na tujo fakulteto šokirani, saj si na podlagi informacij domače fakultete o tujini ustvarijo drugačno predstavo. »Vse informacije o študiju v tujini bi morale biti študentom znane že vnaprej. Lahko ima torej fakulteta na Portugalskem pouk za erasmovce v portugalsščini, a je čisto drugače, če študent to izve pred mobilnostjo, kot če to ugotovi šele, ko pride tja.«

Programi Erasmus+ študentom, ki se bodo udeležili enega od programov, ponujajo finančno pomoč. Poleg tega podpirajo izmenjave za študente iz ekonomsko šibkejših okolij, ki lahko vložijo vlogo za dodatno finančno pomoč. Vodja službe za mednarodno sodelovanje Univerze v Ljubljani in institucionalna koordinatorica Erasmus+ Bibi Ovaska je povedala, da se na univerzitetno mednarodno službo študenti obračajo predvsem v zvezi s financami. »Težava, ki jo zaznavamo, je, da nekateri študenti drugi obrok, 20 odstotkov predvidenih finančnih sredstev, dobijo šele po vrnitvi domov.« Študente, ki se odpravljajo v tujino, najbolj zanima, ali bo štipendija zadostovala za plačevanje najemnine, hrane in osnovnih stroškov. Dotacije se delijo v tri skupine, programske države

z najvišjo življenjsko ravni in s srednjo ravni, kjer študenti na mesec prejemajo 600 evrov, in države z nižjo življenjsko ravni, kjer prejemajo 540 evrov. »Odvisno je, ali gre študent v Pariz ali London, ti mesti sta zelo dragi. Tam verjamem, da bo študent samo s štipendijo težko preživel. Čeprav so štipendije vsako leto višje in imamo dodatek za študente z manj priložnostmi. Poleg dragih mest so tudi manjša, kjer študenti lažje finančno shajajo. Vedno svetujemo, da poleg glavnih mest pogledajo še druga in manjše kraje, saj se pogosto zgodi, da so tam institucije, čeprav niso tako zelo priljubljene, res dobre in se za študente bolj potrudijo,« pravi Bibi Ovaska.

Dvaindvajsetletna študentka novinarstva Ajda Brndušić je na izmenjavo v Istanbul odšla v tretjem letniku. Na mesec je dobivala 460 evrov in to je bilo dovolj, da v

tujini ni opravljala študentskega dela. »Turčija je študentom cenovno zelo dostopna država, življenje v Ljubljani je dražje kot tam. Največ denarja iz štipendije je šlo za najemnino, drugo se je lepo razporedilo, imajo zelo urejen potniški promet in študentske popuste.«

Študenti morajo s financami, ki so jim na razpolago, pokriti tudi stroške bivanja, za to porabijo največ sredstev. Bibi Ovaska se strinja, da je nastanitev težko najti, še posebej v večjih, bolj priljubljenih mestih. »Na Nizozemskem je bilo zadnja leta iskanje namestitve res težko, saj na voljo ni študentskih domov in morajo iskati izključno zasebna stanovanja, ta pa so hitro zasedena. Težko najdejo tudi stanovanje, ki ni preveč oddaljeno od fakultete. Študenti se morajo zaradi takih težav zelo dolgo voziti do fakultete, na kampus in v mesto.« Zato jim svetujejo, naj dobro preberejo informacije in si vzamejo dovolj časa, da najdejo nastanitev. Koristijo tudi nasveti študentov, ki tam že stanujejo ali pa so tam bili.

Kako k odhodu v tujino spodbuditi študente? Teh programov se namreč ne udeležuje 90 odstotkov populacije. »Trudimo se nagovoriti študente iz šibkejših socialnih ali ekonomskih okolij in jim priskrbiti sredstva, ki jim lahko zagotavljajo odlično izkušnjo mobilnosti. Predvsem pa je pomembno, da mobilnosti ne predstavljamo kot zaplet, zaradi katerega bo nekdo izgubil semester ali letnik, temveč kot edinstveno izkušnjo. Želimo si razširiti predstavo, da mobilnost ni samo za študente, ki imajo dovolj denarja,« je povedala direktorica Centra za mobilnost Alenka Flander. X

»Vedno svetujemo, da poleg glavnih mest pogledajo še kakšna druga in manjše kraje, saj se pogosto zgodi, da so tam institucije, čeprav niso tako zelo priljubljene, res dobre in se za študente bolj potrudijo.«